

Det kulturelle potentiale
- Kreativitet, vækst, udvikling -

Et debatoplæg på kulturområdet
af Venstres Folketingsgruppe
August 2005

Du sidder her med Venstres kulturoplæg: **Det kulturelle potentiale – kreativitet, vækst, udvikling**

Oplægget er første del af de oplæg, som Venstre over den kommende tid vil komme med på det kulturelle område. Det første oplæg koncentrerer sig om bredden, det kreative potentiale, vækstlaget og decentraliseringen. Det er et helt bevidst valg set i lyset af tidens debat om globaliseringen. Oplægget konkretiserer desuden regeringsprogrammets forslag på kulturområdet. Kulturarven og vores fælles historie vil blive behandlet i et særskilt oplæg senere.

For mange liberale er kulturpolitik en balance mellem den rene markedstankegang, hvor støtten er unødvendig, fordi markedet bærer det, der efterspørges, og så den brede liberale kulturtankegang, hvor kulturen netop spiller en stor rolle som den fælles forståelsesramme det, som holder sammen på samfundet og skaber fællesskaber mellem mennesker.

Lad det være sagt med det samme. Det her oplæg er ikke en liberalistisk besparelsesøvelse. Det er netop et forsøg på at skabe bedre rammer for kunst, kultur og kreativitet i Danmark. Venstre mener, at kultur er den sammenhængskraft, der holder sammen på landet, men at kultur også er et stærkt konkurrenceparameter i en globaliseret verden.

Potentialet. Oplægget omhandler det kæmpe potentiale, der ligger i det kreative Danmark. Det gælder både det, vi traditionelt opfatter som kunst og kultur, men også om de muligheder, der ligger i ople-

velsesøkonomien, kultur-eksporten og den kreative klasse.

Bredden. Fordi Venstre ikke mener, at kunst og kultur bliver vedkommende for flest mulige, hvis kulturen udelukkende bli-

ver elitær og forbeholdt en meget lille gruppe. Skal kulturen være en del af sammenhængskraften i vores samfund, så

skal vi alle føle, at vi har del i kulturen. Kulturen ejes hverken af staten, eliten eller de få. Kulturen, den ejer vi alle og er alle med til at skabe gennem vores engagement.

Den innovation, tværfaglighed og kreativitet, som er en forudsætning for at dansk erhvervsliv og vores samfund er konkurrencedygtige, kommer ikke ud af ingenting. Kreative og opfindsomme mennesker bosætter sig ikke i en kulturel udørk. Kreativitet kan nu engang ikke terpes, men kun stimuleres.

Vækstlaget. Fordi vi som liberale mener, at det er helt nødvendigt at sætte fokus på vækstlaget og talentplejen, hvis vi også fremover skal sikre en kreativ produktion og iderigdom af høj kvalitet her i Danmark.

Decentralisering. Fordi vi ønsker en kulturpolitik, som når ud til alle, uafhængigt af om man bor i København, Kolding, Kværn eller på Holmsland Klit.

Det næste oplæg – den kulturelle arv, vil komme senere, og vil omhandle kulturarven, bevaringen og institutionerne.

God læselyst,

Ellen Trane Nørby, Kulturpolitisk ordfører for Venstre

Kære Læser

Indhold

Globaliseringen	4
Mobilitet og tiltrækning af arbejdskraft	4
Menneskeklima	5
Center for oplevelsesøkonomi	6
Oplevelsesøkonomi og kultureksport	7
Fødekæden og talentpleje	10
Kreative oaser for børn og unge	10
Fra toppen af fødekæden til bunden	11
Elite på de kunstneriske uddannelser	13
Wild cards til unge arkitekter	14
Bedre rammer for kunstnere	17
Kultur og erhverv	17
Skatten som drivkraft	17
Relevant kultur	20
Åbent når vi har fri	20
Spændende kulturtilbud over hele landet	21
Krav skaber resultater	22
Bøger til alle	23
Kultur som integrationsmotor	25

Globaliseringen - en realitet

Mobilitet og tiltrækning af arbejdskraft

I en tid med tiltagende global konkurrence oplever vi – ikke mindst i en vidensøkonomi som den danske – en stigende konkurrence på innovation og kreativitet.

Det er klart for enhver, at vi ikke kan konkurrere med Kina på løn og arbejdsforhold. Det er et kapløb mod bunden, hvor vi kun bliver fattigere. Vi skal leve af viden og ideer.

KREATIVT OPHOLD I DANMARK

Venstre ønsker at styrke, fremme og sætte fokus på mulighederne for at give tre mdr. ophold i Danmark for kunstnere, musikere, arkitekter, designere, modedesignere og andre personer fra den kreative verden, der kommer til Danmark for at undervise på de kreative uddannelser i Danmark, eller som deltager i kulturarrangementer, events, forskning og udviklingsaktiviteter, festivaler eller lignende. Jo mere input, desto større styrke og gennemslagskraft til dansk kunst og kultur og jo mere innovation og konkurrencedygtighed i vores erhvervsliv.

Hvis vi vender blikket mod den anden side af kloden, så ser vi, at et land som Indien har nogle af de højest kvalificerede IT-specialister med gode sprogkunderskaber. De, der ikke kommer gennem nåleøjet til det pre-stigefyldte India Institute of Technology, må nøjes med bl.a. Massachusetts Institute of Technology og Harvard i USA. Sådan er den globale verden, og i Danmark kan vi ikke terpe fagkundskab bedre end inderne.

Vi er nødt til at tilføje vores viden en

flerfaglighed, og innovativ værdi, som giver os en konkurrencemæssig fordel i stadig hårdere internationale konkurrence.

I den konkurrence er det vigtigt at differentiere sine produkter fra konkurrenternes og skabe en unik værdi og oplevelse for forbrugerne.

Afgørende for virksomheders og dermed landes velfærd og velstand er ikke længere alene evnen til at producere prisbillige produkter, der er teknologisk overlegne. Forbrugerne ønsker produkter og serviceydelser, der rummer kvalitet, følelser, værdier, mening, identitet og æstetik. Den globale forbruger er villig til at betale en merpris for disse oplevelser, og derfor vil en styrkelse af disse færdigheder bidrage til en øget produktivitet og vækst i Danmark

Vi må også erkende, at lande som Indien ikke bare er overlegne i at holde omkostningerne nede, men også når det kommer til at terpe videnskompetencer. Derfor er vi nødt til at gøre både Kina og Indien til en del af fødekæden. Det gælder outsourcing, strategisk markedspåvirkning og mulighederne, der ligger i at sikre at disse markeder netop ser kvaliteterne ved danske produkter og dansk kultur. Danske kvalitetsprodukter, de-

sign, musik etc. sælger ikke nødvendigvis sig selv, men har behov for markedsføring og historier, der sælger.

Menneskeklima

Et mere attraktivt erhvervsklima er et must i en stadig mere globaliseret verden, men det gør det ikke alene. Når man kan finde attraktive investeringsklimaer mange steder i verden, kigger de kloge hoveder, vi skal leve af i fremtiden, efter mere. Her er en spændende og tiltrækkende kultur og et kreativt miljø afgørende konkurrenceparametre.

Det er ikke enten-eller, vi skal både have et attraktivt erhvervsklima og et tiltrækkende "menneskeklima", som får mennesker til at komme til og blive i Danmark. Det er mennesker, der skaber teknologi og innovation, og deres velbefindende strækker sig videre end forskningsbevillinger.

Den viden og de ideer, vi skal leve af i fremtiden, bliver i høj grad kreativ videreforædling af eksisterende produkter og viden. Derfor er kreativ stimulering ikke en luksus, men et vigtigt konkurrenceparameter i både at udbygge og tiltrække flere af de mennesker, vi skal leve af i fremtiden.

Her er en vigtig pointe: Kreativitet kan ikke terpes, men kun stimuleres. Kreativitet opstår ikke ud af intet, men forudsætter, at det danske uddannelsessystem fortsat lægger stor vægt på flerfaglighed, kreativitet og ikke forfalder til en enstregen faglighed.

Kreativitet stiller krav til rammerne og efterspørger oplevelser, inspiration og kulturel stimulering. Moderne mennesker bosætter sig simpelthen ikke i en kulturel udørk. Derfor spiller det danske kulturliv en rolle, når vi skal sikre kreative mennesker og innovative virksomheder.

Kultur- og oplevelsesøkonomien er en stor sektor, herhjemme og i udlandet. Brancher som turisme, forlystelser, edutainment*, sport, arkitektur, design, computerspil, tv, film, teater, kunst, forlagsvirksomhed, etc. bidrager med 5 pct. af BNP og omsatte i 2001 for mere

* Edutainment er en mellemting mellem education (uddannelse) og entertainment (underholdning) dvs. læring gennem leg, eller læring præsenteret på en spændende og sjov facon. Eksempler på edutainment i Danmark kunne være Danfoss Universe eller Eksperimentarium.

"... I Venstre ser vi ikke kulturelle tilbud som en overflødig luksus til de få, men som en naturlig del af det at skabe et "menneskeklima" i Danmark. Vi ser kulturaktiviteterne som et vigtigt tilbud som alle danskere kan tage del i, opleve, bruge i deres arbejde og fritid. Ligesom samfundet tager sig af nogle af de mere basale rammer som infrastruktur, sundhed, uddannelse, så ser vi i en moderne verden også et behov for at der skabes et levende og relevant kulturliv, hvis vi har et ønske om at kunne tiltrække og fastholde højt kvalificeret arbejdskraft..."

end 175 mia. kr. Oplevelsesøkonomien er et område, der, i takt med at vi er blevet rigere og har fået flere penge til forbrug, har været i vækst.

”...KULTUR SOM SAMMENHÆNGSKRAFT

I Venstre er vi ikke i tvivl. Vores frivillige foreningsliv, vores kulturtilbud og bredde kulturinitiativer er alle en vigtig del af sammenhængskraften i samfundet.

I sportsklubben, amatørteatreret, i big bandet, i kunstforeningen mødes vi på tværs af sociale skel, på tværs af faggrupper og på tværs at de sammenhænge vi normalt bevæger os i. Her hepper murersvend Hansen og direktør Jensen på det samme hold. Og det er netop derfor vores bredde kulturfællesskaber og vores foreninger spiller en helt central rolle for at sikre sammenhængskraften i samfundet. Uden den fælles kulturelle referenceramme og de fællesskaber, der ligger i vores kultur og foreningsliv, så risikerer vi, at vi mister B holdet, når A holdet drøner derudaf på globaliseringens bølge. Kulturen er en væsentlig del af vores fællesskab, et fællesskab, der styrker, stimulerer og gør os stærke som individer ...”

rende position, men uddannelses- og forskningsbilledet af oplevelsesøkonomien er sløret. Vi ved for lidt om oplevelsesindustriens vækstdynamik og har ingen samlet uddannelsesindsats. Der er for meget spredt fægtning.

En udvikling, der har givet kulturlivet, sportens verden og erhvervslivet nye scener, partnere og nye markeder.

Samspillet mellem kulturen og erhvervet har udviklet sig gennem lang tid, og mange kunstnere og virksomheder samarbejder allerede i grænsefladerne indenfor kultur- og oplevelsesøkonomien. Men udviklingen mellem kulturen og erhvervet er i konstant forandring, hvilket hele tiden stiller både kulturpolitikken og erhvervspolitikken over for nye udfordringer.

Center for Oplevelsesøkonomi

Danmark skal leve af kreativitet. Kreativitet bliver den mest betydningsfulde enkeltfaktor for økonomisk vækst og velstand i fremtiden. Væksten og velstanden vil særligt komme fra **oplevelsesindustrien**, der omfatter design, kultur, oplevelser og turisme.

Oplevelsesindustriens nøgletal overgår bl.a. landbrugets og er derfor allerede i dag en betydningsfuld aktør i samfundsøkonomien. Oplevelsesindustriens potentiale overgår langt dens nuvæ-

KULTUR- OG TURISMEUDDANNELSE

forskellige ministeriers regi.

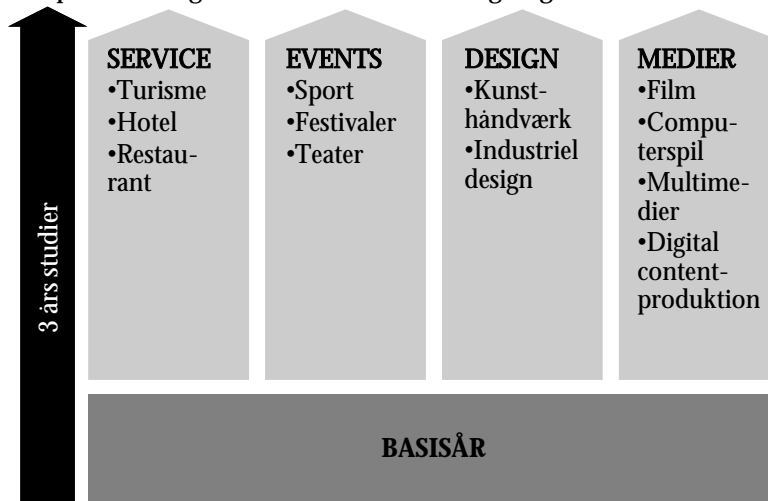
CfO's overordnede opgave ligger i koblingen "art and business" (kunst og erhverv). Den overordnede problemstilling ligger i kulturlivets manglende evne til at tænke i bundlinje, og de merkantilt uddannedes manglende evne til at forstå oplevelsesindustriens potentiale og aktører, altså tænke i stjerner og gode historier.

Oplevelsesøkonomien har ikke kun behov for højt uddannede analytikere, men også en lang række service og kundeorienterede personer. Venstre foreslår, at der oprettes en ½-2årige omskolings-/målretnings-/opgraderingsuddannelse indenfor kultur og turisme, hvor der netop sættes fokus på den service, som efterspørges i oplevelsesøkonomien: oplevelser, kunden i centrum, den værdi og oplevelse som kunden oplever.

Den første opgave for CfO er at samle og koordinere de eksisterende, spredte tilbud indenfor uddannelse og forskning. CfO skal arbejde for forskningsbaseret undervisning. Derfor skal der både forskes i de "hvide huller" i oplevelsesindustrien samt tilrettelægges en bacheloruddannelse i oplevelsesøkonomi.

Blandt de "hvide huller" i oplevelsesindustrien findes forecasting af kundebehov, juridisk og merkantil risikovurdering, organiseret kreativitet, casestudie udvikling, cost-benefit analyser samt ledelse af kreative aktører og projekter.

Bacheloruddannelsen kunne baseres på et tværfagligt basisår fulgt af to års branchespecialisering. De fire branchespecialiseringer er service, events, design og medier.

Oplevelsesøkonomi og kultureksport

Oplevelsesøkonomi består grundlæggende af to industrier. Den første er de traditionelle "on-spot" oplevelser. Det drejer sig om attraktioner som turisme og museer samt levende underholdning som sport, teater og cirkus.

Den anden er vidensforædling af eksisterende produkter. Det drejer sig om branding og story-telling. B&O, Munthe plus Simonsen, eller amerikanske **Starbucks** og **I-Pod** er gode eksempler på videreførelse af eksisterende produkter. Hverken Starbucks kaffe eller Apple's I-Pod er

som sådan overlegne produkter, men er blevet videreforædlet ved branding og story-telling.

”On-spot” og vidensforædling er ikke gensidig udelukkende, tværtom er de overlappende. Branding af turisme og digitalisering af museer og biblioteker er gode

NØGLETAL FOR OPLEVELSESINDUSTRIEN

- Omsætter for 175 mia. kr. (7 % af den private omsætning)
- Fuldtidsbeskæftiger 170.000 (12 % af fuldtidsbeskæftigede)
- Eksporterer for 68 mia. kr. (16 % af dansk eksport)
- Skaber værditilvækst for 62 mia. kr. (5 % af BNP)

eksempler. Oplevelsesøkonomi drejer sig i høj grad om at angribe problemstillingen utraditionelt.

En anden genre indenfor oplevelsesøkonomien er sportens verden. Sporten har

”...MADE IN DENMARK

Fremstår i dag som et kvalitetsstempel i verdensklasse. Venstre ønsker at styrke kultureksporten, så vi sikrer, at succesen på film- og musikområdet får en positiv afsmitning på eksportfremstød af andre kulturoplevelser og genrer.

En klar udfordring er kulturelle fremstød i Kina og Indien, hvor vi oplever en stigende interesse for dansk kultur. Vi skal sikre, at der også i disse lande skabes en ”feel good” fornemmelse for danske produkter, som kan være med til at styrke eksporten og ikke blot ende som et forbillede til billige kopi produkter ”Made in China”...

modsat store dele af det øvrige kulturliv formået et integrere sig tæt med erhvervslivet og i det store hele basere sig på kommercielle mekanismer. Men også her skal rammerne være i orden, hvis der skal tiltrækkes og skabes indhold. Og når det gælder rammerne, så skal det offentlige påtage sig et ansvar. Det offentlige skal hjælpe med rammerne, men holde sig langt fra at skabe indholdet eller styre driften. Det har kun skabt negative fortilfælde. Derimod er der intet i vejen for at sætte fælles mål, have ambitioner og ønsker om at sætte Danmark på landkortet på alle fronter.

Som det fremgår af regeringsprogrammet, så ønsker Venstre, at indsatsen for at få flere store idrætsbegivenheder til Danmark intensiveres. De store begivenheder fører ikke alene til sportslige og økonomiske gevinster, de giver også danskerne chancen for at opleve intensitet og kvalitet i internationalt format. Venstre ønsker at

støtte idrættens organisationer og Idrætsfonden Danmarks arbejde med at tiltrække idrætsbegivenheder.

Konkurrencen mellem Nordeuropas storbyer er hård, og København er et stykke efter de bedste. Landets hovedstad risikerer at ende som international soveby, hvis vi ikke får sat gang i initiativer, der kan gøre byen mere attraktivt at bo i - og besøge.

Operaen var et godt privat initiativ. Det bør følges op af oprettelsen af en multihal til glæde for millioner af musik-, sports- og kulturelskere i de kommende mange år*. Stockholm, Oslo og Helsingfors har allerede hver sin multihal, og det vil efter Venstres opfattelse være en investering, der hurtigt kommer tilbage i form af øgede indtægter. Hvem ved, måske kan Danmark også skimte værtskabet af et OL ude i horisonten.

Venstre mener, at det er vigtigt at udvikle iværksætterkulturen, så idéer hurtigt bliver omsat i konkrete projekter og tiltag. Iværksættere udgør et kreativt vækstgrundlag, der skal have de bedst tænkelige muligheder for at kunne omsætte idéer til handling. Ikke mindst staten og andre offentlige myndigheder har en forpligtelse til at lægge iværksættere færrest mulige forhindringer og hjælpe dem bedst muligt på vej. For at iværksætterkulturen bliver styrket forudsætter det en holdningsændring hos såvel private som offentlige myndigheder. Dette er en af de væsentligste forudsætninger, hvis Danmark skal blive en af morgendagens vindere, når det gælder oplevelsesøkonomi og kultureksport.

”... DANSKE AMBASSADER SOM KULTUREL FORPOST

Venstre forslår, at de danske ambassader i langt højere grad fungerer som kulturelle forposter for dansk kunst og kultur. De danske ambassader skal ikke ligne et hvert andet kontor, men vise dansk design, arkitektur etc. Ambassadører er forposten for dansk kultur og det kreative Danmark. Der bør på ambassaderne og i eksportrådet ansattes langt flere personer med en kapacitet og viden indenfor kultureksport området. Det er en udvikling, der allerede er blevet styrket gennem ”Born Globals” og ”Born Creative” initiativerne under eksportrådet. De danske ambassader bør også i langt højere grad opbygge netværk og viden på kulturområdet i de områder de dækker, således at de kan understøtte den private danske kultureksport, og bidrage med markedskendskab. Netop manglen på kontakter, viden om markedet etc. er ofte med til at bremse den danske kultureksport, hvad end det gælder design, arkitektur, musik eller andet....”

* Den finske koncern JHC Arena Holding driver eller er med til at drive knap 20 multiarenaer over hele Europa, og har netop åbnet en arena i Prag, som kostede ca. 2,25 milliarder kroner at opføre.

Fødekæden og talentpleje

Kreative oaser for børn og unge

Over de senere år har regeringen sat styrket fokus på den musikalske fødekæde. Ønsket har været at sikre, at alle børn, der måtte have interesse for musik også havde mulighed for at spille og få undervisning. Opbygningen af musikskoler over hele landet har skabt øget fokus på den musikalske udvikling, og MGKerne (musikalske grundkurser) har været formidable rugekasser for konservatorierne, for den professionelle musikscene og for spillestederne i Danmark.

BGK, DGK OG ØKONOMIEN

Styrkelsen af den musikalske fødekæde har i den grad båret frugt. Aldrig har talentmassen i dansk musik været større end den er i dag.

BGKere og DGKere har den fordel, den sammenlignet med MGK, at der kan undervises i hold. Hvis der etableres et hold på 10 elever, der undervises 12 timer ugentligt, og der ydes reduktion efter MGK-ordningen, viser tal fra forsøgsordningen i Esbjerg, at et Billedkunstnerisk Grundkursus med alle udgifter medtaget, vil kunne drives for mellem 400.000 og 500.000 kr. årligt.

I Venstre ønsker vi ikke, at succeshistorien ender her. Nej, vi ønsker det gode eksempel videreført og udviklet på de øvrige kreative fag og områder. Det gælder dansen, balletten, drama og billedkunsten. Venstre ønsker, at MGK-tanken udvides til også at omfatte BGK (billedkunstnerisk grundkursus), DGK (dans og drama grundkursus)

I dag er vejen for talenterne inden for musikområdet fra musikskoler over musikalske grundkurser (MGK) videre til musikkonservatorierne ganske

BGK PÅ ESBJERG KULTURSKOLE

På Esbjerg Kulturskole blev der i 2002 etableret et Billedkunstnerisk Grundkursus som det første sted i landet. Selvom der i dag eksisterer lignende kurser andre steder i landet, er BGK i Esbjerg stadig helt unikt, idet det er det eneste, der fungerer på samme vilkår som MGK, således at undervisningen er gratis for kursisterne. BGK blev startet som en forsøgsordning med støtte fra kulturrådet for Børn, Ribe Amt og Esbjerg Kommune. Siden har de to sidstnævnte videreført kurset. BGK henvender sig til 14-25-årige og er ikke SU-berettiget. Dog er der rent praktisk mulighed for at følge anden undervisning sideløbende. F.eks. har Kulturskolen og Esbjerg Gymnasium sørget for, at der er mulighed for at kombinere BGK med en 4-årig studentereksamen efter "Team Danmark-modellen". Undervisningen er berammet til 3 år med 36 årlige undervisningsuger på 12 timer. Kurset sigter mod at forberede de 10 elever til optagelse på kunstakademier samt andre videregående billedkunstneriske uddannelser.

klar og tydelig. En sådan tydelig fødekæde eksisterer ikke på det billedkunstneriske område. Der mangler et mellemlid mellem de godt 100 billedskoler landet over og de videregående uddannelser på billedkunstområdet. Venstre ser et stort potentiale i at etablere et sådant mellemlid, der på sigt kan få samme store betydning for det billedkunstneriske område, som MGK har haft og har på musikområdet. Mellemlidet vil sikre en uafbrudt billedkunstnerisk fødekæde og vil dermed give hele billedkunstområdet i Danmark et kæmpe løft.

Venstre ønsker, at musikskolerne udbygges, så de bliver kreative oaser for børn og unge. Hvis vi fortsat ønsker at uddanne kunstnere af høj kvalitet på kunstakademierne og andre videregående billedkunstuddannelser, er det vigtigt, at vi sætter fokus på talentpleje og sikrer en klar billedkunstnerisk fødekæde. Det samme gælder indenfor dansen, drama og andre kreative fag. Derfor skal musikskolernes succes overføres til billedkunst, dans og drama. Det kan være separate skoler, skoler lagt sammen med musikskolerne eller skoler med fælles administration.

Fra toppen af fødekæden til bunden

I sportens verden ser vi en kultur hvor de fleste klubber lægger vægt på den fortsættende udvikling og træning af nye talenter, og hvor ungdomsrækkerne og talentplejen om muligt har et lige så stort fokus som selve holdet, da talentplejen er forudsættningen for holdets fortsatte succes.

Overfører vi denne analogi til den kunstneriske scene, så er der ikke den samme talentpleje fra toppen af fødekæden. Her er der ikke samme

”... OPRETTELSE AF BGK’ER OG DGK’ER LANDET OVER

Venstre foreslår, at der etableres et antal billedkunstneriske grundkurser (BGK’ere) og drama, danse grundkurser (DGK’ere) landet over, der fungerer på samme økonomiske vilkår, som MGK i dag fungerer på. DGK’erne og BGK’erne skal have som mål at forberede unge talenter til optagelse på de videregående billedkunstneriske uddannelser, statens teaterskoler og danseakademier...”

”AJAX AMSTERDAM
MODELLEN” PÅ RESTEN AF
KULTUROMRÅDET

Venstre vil oprette en pulje – a la den som kendes fra den hollandske fodboldklub Ajax Amsterdam, hvor en del af overskuddet hvert år er reserveret til talentpleje. Puljen skal sikre coaching og udvikling af talenter indenfor musik, drama, m.m. Puljen skal bestå af midler fra den kommercielle del af branchen og de etablerede miljøer indenfor en genre og så staten. For hver krone de kommercielle aktører, som film, plade, teater producenter smider i puljen lægger staten en ekstra oveni. Puljen skal bruges til målrettet uddannelse, coaching og vejledning af talenter. Men hvor stort talentet end er, så kræver succes hårdt arbejde, vilje og et klart men ambitiøs mål at arbejde hen imod.

behov, da området er langt mere individualistisk og nye talenter blot vil udgøre en konkurrence mod det etablerede og eksisterende. Selv fagorganisationerne har ikke i samme omfang som i sportens verden fokus på hele tiden at rette blikket mod næste skud på stammen.

”... BEDRE RAMMER FOR DEN UDØVENDE KUNST

Det er behov for en tiltrængt debat internt i kunstnerverdenen, såvel som politisk, når det drejer sig om fordelingen af de livsvarige ydelser. Der er ingen tvivl om, at vi i Venstre ønsker at hædre de sublime kunstnere, vi har i Danmark, men bør hæderen ikke i langt højere grad end det er tilfældet i dag, være en anerkendelse i sig selv. Venstre ønsker at skabe bedre rammer, skatteforhold og fokus på vores skabende kunstnere. Vi ønsker at støtte talenterne og skabe rum for kunstnerisk fordybelse gennem arbejdslegater hellere end at anvende pengene til livsvarige støttesystemer.

sten og kulturpolitikken i Danmark.

Dansk musik har gennemslagskraft internationalt, og det er en ubetalelig branding for dansk musik-

I Venstre ønsker vi at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal undersøge mulighederne for at forenkle og ændre de regler, der i dag gælder i forbindelse med momsfrigørelse af store arrangementer. Det er disse regler, som i dag giver bl.a. Roskilde Festivalen og andre mulighed for at donere deres eventuelle overskud til humanitære og andre almen- og sociale formål. I Venstre er vi åbne overfor at ændre reglerne, så overskuddet fremover kan føres fra toppen til bunden af fødekæden. Dermed kan de store kommercielle musikbegivenheders overskud føres tilbage til andre musikpolitiske initiativer såsom talentpleje, støtte til upcoming, spillesteder, smalle produktioner, og andre frivillige kultur og idrætsaktiviteter og dermed være med til at styrke det frivillige kulturliv i Danmark.

Venstre ønsker et større fokus på bunden af fødekæden, da den er forudsætningen for at fødekæden ikke knækker. Alt for mange talenter går rundt med kapaciteten til at drive det til noget stort, hvis de får den rigtige coaching og støtte. Men uden den forbliver de up-comings. Vi ønsker, at toppen af fødekæden tager et ansvar for hele fødekæden. De er jo selv startet i bunden af fødekæden. Venstre ønsker at omprioritere de midler, som i dag anvendes til de livsvarige ydelser til i stedet at blive brugt på talentpleje. Det er en omprioritering, som vi håber, at det kunstneriske miljø aktivt vil støtte og debattere, så vi i fællesskab sikrer optimale rammer for kun-

ROSKILDE
FESTIVAL SOM
MOTOR

sik. Vi skal være progressive og beredte på at satse på de boblere, der især gør sig gældende internationalt. Her spiller SPOT-festivalen*, ROSA og andre en vigtig rolle. Vi skal understøtte det private initiativ og frivillige engagement på området, men ikke overbyde eller erstatte det. Ildsjæle, engagement, ambitioner og hårdt arbejde betyder alt for en succes. Frivilligt engagement og kultur af lyst er og bliver drivkræften i et sprudlende og aktivt kulturliv i Danmark.

Elite på de kunstneriske uddannelser

For Venstre er det vigtigt, at kunst og kultur er folkeeje. Alle danskere bør uanset geografisk placering i landet have gode muligheder for at tage del i og skabe, såvel som opleve kunst og kultur. Bredden er vigtig, men bredden er også afhængig af input og indspark af høj kvalitet.

Det er med til at give inspiration og mål at efterstræbe. Derfor skal der udover bredden også sættes på, at de mest talentfulde får mulighed for at dygtiggøre sig. De skal have mulighed for at uddanne sig i Danmark som i resten af verden.

Det er vigtigt, at det danske uddannelsessystem også hvad angår de kunstneriske uddannelser hører til i den internationale elite. Dygtige kunstnere, hvad enten de måtte være musikere, billedkunstnere, forfattere eller filmfolk er med til at skabe opmærksomhed om deres kunstneriske felt.

"... INSPIRATION OG AMBITIONER

Vores dygtigere kunstnere er ambassadører, som øger bevidstheden hos unge talenter og motiverer dem til at udvikle sig. Store resultater giver ofte andre ambitioner og lyst til at gøre en ekstra indsats...."

Vores dygtigere kunstnere er ambassadører, som øger bevidstheden hos unge talenter og motiverer dem til at udvikle sig. Store resultater giver ofte andre ambitioner og lyst til at gøre en ekstra indsats.

Når Danmark eksempelvis i dag har en så velfungerende filmindustri, at vi i 2004 var blandt de lande i Europa, hvis befolkning så flest nationale film, så er det netop resultatet af kvalitet. Skal det fortsat fastholdes er en nytænkende, bevidst og dygtig satsning i uddannelsessystemet en nødvendighed.

Talentmassen er vokset år for år, og de har haft gode muligheder for at realisere filmprojekter, som for mange vedkommende har vakt international opsigt. Her er der skabt en god cirkel, som har givet Danmark en markant international placering.

Uddannelse er en vigtig opgave i den offentlige kulturpolitik. Ved at give talenter mulighed for at udvikle sig og tage ved lære, skabes der et mere bæredygtigt vækstgrundlag for såvel kunst som kultur i Danmark. Ved at give de dygtigste talenter undervisning på et internationalt niveau vil dansk kunst og kultur stå sig bedst i den globale konkurrence, som bliver afgørende for vores fremtidige velstand.

* SPOT festivalen er en årligt tilbagevendende festival arrangeret af ROSA – Dansk Rock Sammenslutning. SPOT sætter som ordet indikerer spot på talenterne og upcoming bands i Danmark. SPOT er derfor blevet det store musikalske kræmmermarked, hvor anmeldere, pladeproducenter, bands, solister, forbund, interessenter og tilhørere tilbringer en weekend i hinandens selskab

Men det er også vigtigt, at vi er åbne for impulser fra resten af verden og styrker indsatsen for at tiltrække

”...OVERLEVELSESPRAKTIK PÅ DE KUNSTNERISKE UDDANNELSER

Venstre ønsker, at udvikle de kunstneriske uddannelser, så de bliver mere brugsorienterede. Der er de seneste år allerede sket en stor udvikling, men vi skal hele tiden blive bedre. I Norge findes et samarbejde mellem Kunsthøjskolen og Handelshøjskolen i Oslo. De studerende på de kunstneriske uddannelser skal i højere grad lære at tænke i bundlinje (pladekontrakt, skat, moms,...) og de merkantile uddannelser skal lære at lede ”stjerner” og sælge oplevelser. Det drejer sig meget om, at de to verdener øger forståelsen for hinanden. Samtidig er det med til at bygge den bro som kan sikre fremtidige kultur og erhvervspartnerskaber ...”

internationale kapaciteter til at undervise, deltage og bidrage til undervisningen eller kulturbegivenheder i Danmark.

Wild cards til unge arkitekter

Flere lande har en statslig arkitekturpolitik, men i Danmark er arkitekturen desværre endnu ikke så højt på den politiske dagsorden.

I Danmark hører arkitekturen under Kulturministeriet, mens det i eksempelvis Holland breder sig over otte ministerier. I Holland er der også pligt til at tage unge, nye tegnestuer med ved konkurrenceudskrivning. En model, som mange arkitekter efterlyser herhjemme. Få kommuner er begyndt at invitere de unge arkitekter med ved konkurrencer, men fagets yngelpleje bliver foreløbig kun systematisk plejet af fonden RealDania, der støtter byggeri og arkitektur i bredeste forstand.

Kulturministeriets tidsskrift Kulturkontakten

har diskuteret dansk arkitektur og prøvet at pejle sig ind på dens fremtid i den internationale konkurrence. Den underliggende tone er, at det lige nu ikke går for godt. Alt for meget byggeri er i bedste fald for kedeligt. Og de unge tegnestuer holdes nede af systemet, sådan som det har udviklet sig.

I Danmark bør staten i højere grad end i dag tage et arkitektonisk ansvar og indkredse de særlige danske kvaliteter og derefter hjælpe arkitekturfaget og eksporten på vej.

Som stor bygherre har staten en særlig forpligtigelse til at fremme byggeriets arkitektoniske kvalitet. Staten har gennem flere år støttet udviklingsprojekter på området, men staten bør i endnu højere grad gøre sin indflydelse gældende for at fremme nytænkende arkitektur*.

Midlet har indtil videre fortrinsvis været internationale

* Se også ”Staten som bygherre”, Regeringen, august 2003.

arkitektkonkurrencer, men der skal ske mere.

Eksport af arkitektur skal være en grundpille i en kommende arkitekturpolitik. Her kan staten slå et slag for danske arkitekters evne til at lave billigt industrialiseret byggeri med integreret design, der holder prisen og tidsplanerne**.

” ... MEDANSVAR

Det er Venstres holdning, at staten i højere grad end i dag bør tage et arkitektonisk medansvar og udforme egentlig design og arkitekturpolitik og en klar strategi for design og arkitektureksport-

Der savnes generelt fremstød, der fortæller om andre end Jørn Utzon og Arne Jacobsen med al respekt. Der er mange andre danske arkitekter, der har succes i udlandet og herhjemme. Se blot på Den Internationale Arkitektur Biennalen i Venezia, hvor Danmark fik en guldmedalje. Den slags, bør man profilere mens tid er. Foreløbig har regeringen givet 10 mio. kr. pr. år over de næste fire år til at fremme dansk arkitektur og design.

Til sammenligning gav Danmarks største private arkitektur-aktør, Fonden Realdania, sidste år 640 mio. kr. En utrolig flot gestus og positivt privat initiativ, men vi kan ikke overlade arkitekturen til Realdania alene.

Den fødselshjælp som filmen har fået, har været helt nødvendig og på sin plads for at få løftet dansk film op i superligaen. Men målet skal altid være, at tingene skal gøres bæredygtigt, ikke klientgøres.

Når filmaftalen udløber næste år, ønsker vi fra Venstres side, at omprioritere midler, så der kan gives en saltvandsindsprøjtning til dansk musik og design, så vi ligeledes kan få løftet disse brancher.

” ... FLERE WILDCARDS TIL UNGE ARKITEKTER

Det er væsentligt at få mere privat kapital i dansk film, så branchen bliver mindre afhængig af offentlige tilskud.

Det er ofte svært at få foden indenfor. Derfor ønsker Venstre, at der fremover stilles krav om wildcards til unge arkitekter, når det offentlige udsteder arkitekt konkur-

Nye generationer udgør nøglen til vækst i arkitekt erhvervet. De unge talenter skal derfor hjælpes i gang. Danmark burde igen bruge ressourcer til eksperimenter og på at lade unge arkitekter få lov at bygge, akkurat som i Holland.

I 1990 var 89 procent af arkitektkonkurrencerne åbne herhjemme. Antallet af konkurrencer svinger fra år til år, men tendensen er klar. I år 2000 var kun 14 procent åbne. Til de resterende bliver deltagerne inviteret, og invitationen bliver typisk sendt til de magtfulde, etablerede tegnestuer*. Konkurrencen er i forvejen benhård. Men det er for ofte de samme 3-5 store tegnestuer, som

** Regeringen har allerede taget skridt til at styrke området Industriel Arkitektur ved i samarbejde med arkitektskolerne at integrere det industrialiserede byggeri som en del af de arkitektstuderendes uddannelse (se også ”Danmark i kultur- og oplevelsesøkonomien”, Regeringen september 2003)

STARTHJÆLP TIL ARKITEKTUR, DESIGN OG MUSIK

Når filmaftalen, som har løftet dansk film til et højt niveau, udløber til næste år, ønsker Venstre at omprioritere midler til en satsning på musik, design og arkitektur. Vi ønsker fortsat at støtte talentplejen, eksperimenterne og udviklingen i dansk film, men ser en nødvendighed i, at der i de kommende år satses på andre brancher indenfor kulturen, således at vi også her kan være med til at løfte og give et rygstød til at andre brancher slår igennem. I flg. Filminstituttets rapport om "mekanismer til fremme af private investeringer i dansk film" vurderes det at op mod 15% - omkr. 150 mio. kr. vil kunne hentes fra private sponsorater såfremt fradragsmulighederne på området udvides. Det støtter Venstre.

deltager og vinder arkitektkonkurrencerne.

De store tegnestuer har oftere tid og råd til at bruge tre måneder på at lave et kon-

kurrenceprojekt og om muligt tabe. Ved at give nye og unge tegnestuer en mulighed for at deltage åbnes muligheder for nyt og mere eksperimenterende arkitektur.

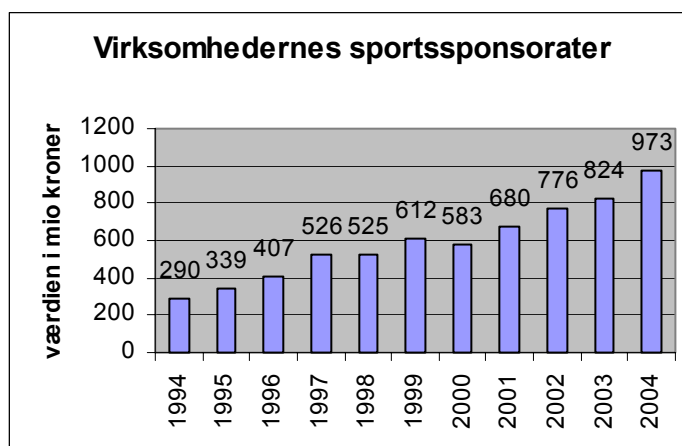
Derfor foreslår Venstre, at der udstedes wild-cards til nye, unge tegnestuer i forbindelse med arkitektkonkurrencer vedr. offentlige byggerier.

Bedre rammer for kunstnere

Kultur og erhverv

Hvis vi skeler til sportens verden, eksisterer der ikke den samme berøringsangst overfor private og erhvervsmæssige sponsorater. Denne berøringsangst præger desværre i alt for høj grad mange andre dele af kulturens verden. Der eksisterer en udbredt opfattelse af, at man er bedre og mere værd, at man har en eksklusivitet, og at man ikke ønsker at blive smudset til i en kommerciel verden. Berøringsangsten er desværre alt for ofte med til at svække den økonomiske basis.

Bedre samarbejder mellem kultur og erhverv kan sikre, at vi får flere private penge i omløb på kunstscenen, og det kan også virke som vigtige udstillingsvinduer for kunsten og dermed muligheden for større afsætning og mere opmærksomhed. Det at kunne leve af sin kunst, sin musik, sine shows, film, teaterstykker, etc. er jo netop hvad mange kunstnere og kulturelle iværksættere ønsker. Selvopretholdelse og den økonomiske frihed til siden at kunne gøre, hvad man ønsker.

Kilde: ErhvervsBladet Research & Analyse

Det er på tide at gøre op med forestillingen om, at man som kunstner er "købt" og automatisk kunstnerisk kompromitteret, blot fordi man indgår et samarbejde med virksomheder, private eller andre. Superligaens fodboldspillere bliver jo hverken dårligere eller bedre fodboldspillere af, at der står et firmanavn på deres spillertrøjer. Som det fremgår af grafen benytter stadig flere sig af mulighederne.

Det er på tide, at vi i kulturverdenen får slagtet nogle hellige køer og begynder at tænke "ud af boksen", når det handler om at sikre det økonomiske fundament. Selvfølgelig skal vi ikke gå på kompromis med kvaliteten og den kunstneriske dybde. Det er der ingen, der ønsker. Mister vi kvalitet, så mister vi jo netop det input, der forundrer, provokerer og forskubber.

En række kulturinstitutioner har allerede gennem de senere år indgået sponsor- og samarbejdsaftaler med virksomheder. Det har netop tilføjet museer, teatre, spillesteder og andre en fornøden saltvandsindsprøjtning til at skabe noget nyt og større.

Skatten som drivkraft

I sommeren 2002 indførte regeringen nye fradragsregler for private virksomheders køb af kunst, regler som gør-

de det mere attraktivt for firmaer at erhverve deres egen kunstsamling. Formålet med de nye regler var at forbedre vilkårene for kunstnere, samt at gøre det mere attraktivt for virksomheder at investere i kunst, for herigennem at fremme trivsel og miljø på arbejdspladsen.

KUNSTNERSPONSORATER

Venstre ønsker at undersøge mulighederne for at oprette en sponsorordning, hvor virksomheder kan tegne sponsor-aftaler med en kunstner. For at sikre, at der ikke er tale om naboens datter, skal de faglige udvalg under kunstrådet opstille krav og vurdere om kunstneren lever op til den kvalitet, der skal til. Allerede i dag har litteraturudvalget under kunstrådet en pulje, der kan bruges til at støtte "en huskunstner" på uddannelsesinstitutionerne. Virksomheder kan dog også få brug for input.

Efter forslaget har virksomheder fradrag for pengegaver. Virksomheder og private har desuden fradrag for værdien af kunstværker samt kultur- og naturhistoriske genstande.

Venstre foreslår at ordningen udvides således at privatpersoner også opnår fradrag for penge-gaver til kulturinstitutioner, der i det foregående kalenderår har modtaget offentligt driftstilskud.

Desværre har alt for få virksomheder indtil videre benyttet sig af mulighederne og Venstre ønsker derfor, at kulturministeriet sammen med kunstnerorganisationerne iværksætter en kampagne, der kan oplyse og sætte fokus på mulighederne. Det vil også være oplagt, at en sådan kampagne koordineres mellem de nye skatteregioner og kulturinstitutionerne i området.

Etableringen af en fradragsordning for gaver til kulturinstitutioner er et led i bestræbelserne på at fremme det private engagement i kulturen og forbedre kunstens vilkår. Ud fra et kulturpolitisk synspunkt vil det have betydelig værdi at styrke samarbejdet mellem kulturinstitutionerne og brugerne. Kulturinstitutionerne vil få mulighed for at udvide kredsen af potentielle samarbejdspartnere og vil desuden kunne opnå økonomiske fordele i form af øgede driftsmidler. Muligheden for fradrag for gaver til kulturinstitutioner skal bidrage til at af kunst og kultur til offentligheden generelt.

Venstre ønsker, at udviderne. Det bør frem-muligt at trække teatre og film fra i flere penge i omløb rådet.

HVORFOR FRADRAG...?

Man kan spørge hvorfor der overhovedet er behov for fradrag og alle disse initiativer. Her må vi bare erkende, at kunst og kultur ofte ikke står øverst på indkøbssedlen. Derfor kan der være behov for at skabe et ekstra incitament. Venstre ønsker, at udvide mulighederne. Det bør fremover også være muligt at trække sponsorater til teatre og film. fra i skat, så vi får flere penge i omløb på kulturområdet. Desuden skal muligheder belyses langt mere, så flere får kendskab til dem.

Man kan spørge hvorfor det er fradrag og alle disse initiativer. Her må vi bare erkende, at kunst og kultur ofte ikke står øverst på indkøbssedlen. Derfor kan der være behov for at skabe et ekstra incitament. Venstre ønsker, at udvide mulighederne. Det bør fremover også være muligt at trække sponsorater til teatre og film. fra i skat, så vi får flere penge i omløb på kulturområdet. Desuden skal muligheder belyses langt mere, så flere får kendskab til dem.

kende, at kunst og kultur ofte ikke står øverst på indkøbssedlen. Derfor kan der være behov for at skabe et ekstra incitament, hvis vi skal sikre flere private midler på kulturområdet.

I regeringsprogrammet lægges der op til en forhøjelse af de skattefrie omkostningsgodtgørelser for frivillige ledere og trænere. Det ligger meget i tråd med Venstre ønsker om at styrke arbejdet med børn og unge ved at gøre det mere attraktivt for trænere og frivillige ledere at tage sig af børn.

Kigger vi på sportens verden, så handler det, uanset om man er eliteudøver eller motionist, grundlæggende om glæden ved at bevæge sig og være sammen med andre. Venstre støtter op om de værdier, der skabes i forenings- og idrætslivet, og vil derfor arbejde for at skabe bedre vilkår for idrætten og den frivillige foreningsindsats.

I regeringsgrundlaget fra februar 2005 fremgår det, at den organiserede idræt fortsat skal styrkes. Venstre støtter også varmt op om regeringens arbejde med fortsat at lette de administrative byrder, der tynger det frivillige forenings Danmark. Det skal bl.a. sikres gennem ens medlemsopgørelser til organisationer og kommuner.

Åbent når vi har fri

Mange af de danske kulturinstitutioner er desværre ikke tilstrækkeligt brugerorienterede. De er for lukkede omkring sig selv og har ikke formået at få den gruppe af personer i tale, som sjældent eller aldrig bruger de mange kulturtilbud. Det er et problem. Ikke fordi det som sådan er nødvendigt, at vi alle hyppigt bruger vores kulturtilbud. For de flestes vedkommende skaber og bruger de sikkert andre kulturfællesskaber. Nej, det er et problem, fordi mange simpelthen ikke føler, at kulturinstitutionerne siger dem noget. De har ingen relevans.

Derfor skal der stilles krav. Der skal tænkes nyt og der skal indgås nye samarbejder. Det kunne være med skolerne, virksomheder, medarbejderforeninger eller på tværs af de kunstneriske genrer og institutioner.

Der skal gøres op med "10-16, og mandag lukket"-tankegangen på mange danske museer. En forudsætning for at vores kulturarv og kunst bliver relevant er, at vi kan besøge den, når vi har fri. Kort sagt skal museerne have åbent, når vi har fri. Ligeledes bør man se fordomsfrit på teatrenes tilbud til de mange turister i sommermånederne. Forestillinger i det nye Operahus er ikke forbeholdt københavnere i de dertil fastlagte perioder.

Formidlingen spiller også en hovedrolle. Hvis kulturinstitutionerne taler ned eller henover hovedet på sin målgruppe, kommer vi som mennesker ikke indenfor eller igen. Kulturinstitutioner-

"... FLERE MIDLER TIL FORMIDLING

Venstre ønsker at bruge 75 mio. ekstra årligt de kommende år på at optimere de danske kulturinstitutioner, såvel som til at sikre gratis entre for børn og unge over hele landet og for alle til de faste samlinger på Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst, som det fremgår af regeringsprogrammet.

Det skal ske gennem bedre formidling, markedsføring og initiativer, der sikrer bedre åbningstider. Kulturinstitutionerne skal indgå aftaler, være i dialog med og lave kontrakter med virksomheder, skoler, etc. Vores kulturinstitutioner, hvad enten det er kulturhistoriske museer, kunstmuseer, skal være langt bedre til at formidle deres værker og historier på en nærværende, spændende og relevant måde. Det skal vække folks nysgerrighed og få dem til at besøge kulturinstitutionerne - og komme igen..."

FOLKELIGT ENGAGEMENT GENNEM PROVINSPULJEN

I Venstre ønsker vi et aktivt kulturliv over hele landet. Vi mener ikke, at spændende og udfordrende kulturtilbud er forbeholdt dem, som har bosat sig i hovedstadsregionen. Allerede i dag foregår det mange spændende aktiviteter over hele landet, men særligt i de tyndt befolkede områder kan økonomien være vanskelig at få til at hænge sammen pga. få besøgende. Som en naturlig konsekvens af dette ønsker vi provinspuljen forlænget, såvel som uddelingen af midlerne lagt over i en provinspuljebestyrelse, der b.l.a. skal tage hensyn til det folkelige engagement og opbakningen til projektet, når de uddeler penge. For Venstre er det vigtigt, at Provispuljen i videst omfang anvendes til kulturprojekter, der er lokalt forankrede og har et stort lokalt engagement. Fyrtårne og prestigeprojekter har store muligheder for støtte fra anden side.

Bedre markedsføring skal også være med til at rette op på de danske kulturinstitutionernes image som støvede og kedelige. Der skal tænkes i nye udstillingsformer og utraditionelle udstillinger, der kan pirre folks nysgerrighed.

Berøringsangsten overfor at træde ind på den kulturelle markedsplads skal afløses af en iver og et mål om at blive et sted, hvor folk tænker forbløffes, når de træder indenfor. Kultur er først relevant, når vi føler, at det som udstilles, skabes og udføres spiller en rolle for os i vores liv, vores dagligdag og vores fritid.

Venstre ønsker derfor at støtte bedre formidling, markedsføring, bedre åbningstider, relevante og nytænkte udstillinger. Puljen til at tænke ud af boksen og utraditionelt skal ikke være en sovepude eller endnu en kasse, som kan søges. Det er derimod en hånds-rækning til at skabe bedre og spændende kulturinstitutioner i Danmark til glæde for os alle. Puljen skal derfor ikke være forbeholdt de statsanerkendte museer, men være tilgængelige for alle, der tør tænke nyt, bedre og anderledes.

Spændende kulturtilbud over hele landet

Det er ildsjæle over hele landet, som skaber og oprettholder mange af de kultur- og fritidstilbud, som vi finder over det meste af landet. Det er mennesker, som skaber kunst og kultur af lyst, og det er dem, som er grundstammen i mange af de kulturaktiviteter, vi oplever over hele landet. Det er mennesker, der har en ide og et drive, som flytter grænser, og som gennem få midler skaber nogle af de kultur- og fritidstilbud som mange over hele landet sætter pris på og deltager i.

Netop den lokale forankring er vigtig for Venstre. Vi tror ikke på, at nationale planer, lovgivning og regulering på nogen måde kan matche det frivillige engage-

* Den omtalte provinspuljebestyrelse foreslår Venstre bliver sammensat af to repræsentanter fra hver af de 4 regionale vækstfora (minus hovedstadsregionen), 3 udpeget af kunstrådet og 2 personer udpeget af kulturministeren, således at provinspuljen kommer på armslængde afstand. Den faglige (kunst og kulturelle) balance. Også ligestillingen skal indtænkes i udpegningen.

ment og alle ildsjælene. Deres arbejde er ubetaleligt, og der kan ikke sættes kroner og øre pris på det arbejde frivillige udøver i idræts-, kultur- og idé-baserede foreninger. Men deres arbejde skal støttes ved støtte til rammerne og en afregulering af området, så små foreninger ikke knækker nakken på regulering og indrapporteringer.

Nu hvor amterne er nedlagt og deres kulturpolitiske engagement derfor udfases til kommunerne og staten, er det helt nødvendigt, at de ressourcer, som tidligere var i omløb til kulturaktiviteter også fortsat vil være det. Der er ingen tvivl om, at et rigt kulturliv og tilbud vil være et konkurrence-parameter i kommunerne. Allerede i dag udmærker byer som Holstebro, Horsens og Roskilde sig på det kulturelle landkort. Schaufuss Balletten, Forum og Gimle og Roskilde Festivalen har placeret sig i folks bevidsthed og på landkortet. I mindre målestok har Møllen i Haderslev, Mungo Park i Allerød og mange andre gjort det samme.

Mange af de kulturelle fyrtårne og initiativerne, der lyser op som lanterne landet over, har nu og da nye initiativer og ideer, som behøver en saltvandsindsprøjtning for at komme op at stå. Her skal og kan staten spille en rolle som katalysator for den decentrale kultur. Hovedstaden har et rigt udbud af kulturtilbud og institutioner af national interesse, men Danmark er andet og mere end København, og derfor er det decentrale engagement vigtigt.

Venstre foreslår derfor, at Provinspuljen forlænges. Den bør i langt højere grad også støtte mindre projekter og initiativer, der har en høj grad af frivilligt og folkeligt engagement omkring sig. Provinspuljen bør også virke som en dynamo i forbindelse med opstart af nye projekter over hele landet*.

Decentralisering af kulturen handler også om meget mere og andet, som vi vil behandle nærmere i det næste oplæg, men hvorfor ikke ønske mere turnerende teater fra Det Kgl. Teater. Hvorfor ikke sikre en bedre mulighed for udlån af kunstværker fra Statens Museum for Kunst til de statsanerkendte såvel som de større private museer. Hvorfor ikke lade provinsens egnsteatre spille på Det Kgl. Teaters scene nogle gange hvert år.

Krav skaber bedre resultater

Det er også helt nødvendigt, at vi fortsat og hele tiden stiller krav til vores kulturinstitutioner, om at de skal forny og forbedre sig. Kun gennem stadige krav sikrer vi os, at vi hele tiden har den største kvalitet. Vi kender det fra os selv, når vi udfordres, så anstrenger vi os mere og bliver ofte bedre.

Derfor er det nærmest en pligt at stille krav og løbende udfordre den indgroede – sådan har vi altid gjort – forestilling, der eksisterer mange steder på de danske kulturinstitutioner.

”...KRAV OG UDFORDRINGER

Vi skal hele tiden og løbende stille krav til vores kulturinstitutioner og udfordre varetænkningen, for det skærper fokus, gør bedre og udvikler til gavn for os alle...”

Der skal stilles krav til Det Kgl. Teater, til Statens Museum for Kunst, til de rytmiske spillesteder, til de klassiske uddannelser, bibliotekerne, etc. Institutionerne skal også være langt bedre til at stille krav til sig selv, spejle sig mod hinanden og trække på samarbejdspartnere, der måske er engageret i en helt anden branche.

GEVINST VED FRIE PRISER

Bøger til alle

De sidste 20-30 år har været en

vækstperiode for bogen indenfor

OECD-landene.

Udviklingen i Danmark har fulgt udviklingen i de andre lande mht. titelproduktionen, men herudover har udviklingen på det danske bogmarked været klart mindre gunstig end i udlandet. Hvor bogen således i Danmark har været på stadigt tilbagetog, har den i de fleste andre vestlige lande haft fremgang. I disse lande er bogsalg steget, antallet af boghandler er vokset, og der er blevet flere forlag. Danmark havde i 1973 et bogsalg pr. capita, der var mere end dobbelt så stort som bogsalg i Sverige og Finland. Det forspring er desværre forsvundet*.

Ser man på de solgte mængder, så køber de danske forbrugere i dag knap 30 pct. færre bøger, end de gjorde for små 20 år siden. De seneste år har bogsalg dog stabiliseret sig. En del af forklaringen herpå er bl.a. at bogpriserne gennemsnitligt er steget 36 pct. mere end de almindelige forbrugerpriser siden 1980**. Det kan undre, fordi omkostningerne ved at producere bøger er faldet væsentligt alene på grund af den teknologiske udvikling

Det danske bogmarked blev pr. 1. januar 2001 delvist liberaliseret. Tidligere havde forlæggere og boghandlere eneret på henholdsvis udgivelser og salg, mens det nu er frit for enhver at udgive og sælge bøger i Danmark. Endvidere blev fastprissystemet ændret, så forlæggerne ikke som tidligere har pligt til at sætte fast pris på nye udgivelser, men nu kan vælge, om nye udgivelser skal

Den tidligere direktør for og medstifter af internetboghandlen myboox.com - der senere er blevet til saxo.com - Henrik Riis har i en opgave ved Copenhagen Business School foretaget beregninger, der viser, at det koster forbrugerne 250 millioner kroner ekstra om året, at bogpriserne i Danmark er faste, sammenlignet med i Sverige, hvor bogmarkedet er frit og priserne dermed lavere på grund af konkurrence. Venstre ønsker, at der skeles til nævnte undersøgelse, når bogmarkedet skal liberaliseres. Venstre ønsker ligeledes at understrege, at der i det forholdsvis lille sprog og kulturområde som Danmark er behov for særlige kulturelle hensyn, så smalle genrer, ny litteratur og den sproglige udvikling fortsat får en plads. Venstre ønsker derfor at afsætte økonomisk midler til at sikre de kulturelle hensyn i forbindelse med en yderligere liberalisering af bogmarkedet.

* Konkurrencestyrelsen, Konkurrenceregulering 2000.

** Fredericia Dagblad, 14. april 2004

ledsages af en fast pris, vejledende pris eller ingen prisangivelse.

Den mest iøjefaldende konsekvens af den delvise liberalisering er, at ophævelsen af boghandlernes eneret har tilladt nye spillere at træde ind på markedet. Danske udgivelser kan nu også købes i blandt andet supermarkeder, legetøjsforretninger og på Internettet. De nye forhandlere har ikke erhvervet store dele af markedet. Boghandlerne udgør fortsat godt 65 procent af markedsandelen*.

Problemet er, at de fleste forlag har været tilbageholdende med at benytte muligheden for at anvende frie priser. Eksempelvis blev 69 ud af 77 bøger på boghandlernes top-10 lister udgivet med faste priser i de første otte måneder af 2003. Det vil sige, at kun 10 pct. af bøgerne blev udsat for priskonkurrence.**

I Sverige har man i de sidste 30 år haft frie priser og oplevet et mersalg. Prisen på en paperback ca. det halve af hvad den er i Danmark. I England har man siden 1995 haft frie bogpriser, og bortset fra en lille nedgang i det følgende år er omsætningen af bøger steget med cirka 25 pct., uden at det har ført til, at der udgives færre titler. Samtidig er der flere personer, der nu investerer i en bog***.

Konkurrencestyrelsen konkluderede i 2000, at faste priser ikke entydigt kan siges at være til gavn hverken for bogen som medie eller for branchen som helhed****. Frie bogpriser kan medføre en række nye muligheder -

* Konkurrencestyrelsen, Konkurrenceregulering 2000

** Søndag aften's undersøgelse fra 2003 <http://www.cultur.com/2003/1002.html>

*** Tendensen har dog været, at det først og fremmest var bestsellere, der blev billigere, mens mere smalle bøger forblev på det samme prisniveau sammenlignet med før, friprisystemet blev indført

**** Konkurrencestyrelsen, Konkurrenceregulering 2000

SAMMENLIGNING AF DET DANSKE OG SVENSKE BOGMARKED

I Sverige gives over 100 mio. kr. i tilskud til udgivelser, der er fri prisfastsættelse og moms på bøger er markant lavere.

Det har øget det svenske salg af bøger, således at Danmark og Sverige i dag sælger næsten lige mange bøger pr. indbygger. Førhen var Danmark markant foran. Da Sverige i 2002 sænkede bogmomsen fra 25 til 6 procent, steg bogsalget med 20 procent.

Mangfoldigheden er dog langt større i Danmark. Således blev der i Danmark i 2002 udgivet 2,7 bogtitler pr. 1.000 indbyggere, i Sverige var det tilsvarende tal 1,2.

Det frie bogmarked har også indflydelse på, hvem der sælger bøgerne. I Danmark findes omkring 400 boghandlere, hvilket er samme antal som Sverige trods det, at Sveriges befolkning er dobbelt så stor. Dette til trods for, at der gives direkte støtte til boghandlerne i Sverige.

Kilde: "Det frie bogmarked", Politiken, 7/4 2003 og "Bøger: Bogmoms gør en forskel", Jyllands-Posten, 1/2 2003

både for branchens aktører, men i høj grad også for bogen som medie. Frie bogpriser vil medføre lavere priser og et samlet større salg. Flere bogudsalgssteder, bl.a. supermarkeder, vil øge det samlede bogsalg, især af bestsellere og især til grupper, der ikke er kernekunder hos boghandlerne. Frie bogpriser vil medføre højere konkurrencepres og hurtig ibrugtagning af nye distributionsmetoder, som fx internet.

Kultur som integrationsmotor

Globalisering betyder ikke bare arbejdskraftens frie bevægelighed, men hele mennesker og deres familiers bevægelighed. Kulturforskelle er barrierer for integration, mens kulturligheder kan fremme integration. Derfor har kulturinstitutioner som sportsklubber og teatre naturligt kunne bidrage særdeles positivt i integrationsprocessen.

Der er mange fordele ved engagere udlændinge i foreningslivet. Foreningsliv mindsker som fritidsaktivitet sociale og økonomiske forskelle, fordi man samles om en fælles målsætning i et kammeratskab. Man lærer i foreningslivet det danske sprog i praksis og udvikler et personligt netværk, som er afgørende for en succesfuld integration i det danske samfund. Man høster de samme fordele på arbejdsmarkedet, men det frivillige foreningsliv er et godt supplement, fordi det kan være svært for udlændinge at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Herudover lærer man også i praksis de demokratiske principper i foreningslivet, som også er bærende i hele det danske samfund.

Det er især idrætslivet, der succesfuldt har kunnet samle og integrere minoritetsbørn. Især boksning og fodbold har vist særligt positive resultater. Det er mindre overraskende, fordi boksning og fodbold hører til blandt de mest enkle og universelle sportsgrene, som derfor ophæver kulturforskelle. Brøndby IF er et eksempel på en professionel fodboldklub, som tager sit sociale ansvar for lokalsamfundet meget bevidst. Selvom man i sig selv tiltrækker mange udlændinge, udøver man jobformidling i forhold til sponsorer, mv. samt sluser bevidst udlændinge ind i sine uddannelsesprogrammer når muligt. Betty Nansens "Contact"-projekt er et eksempel på, hvordan unge indvandrere integreres ved film, musik og teater.

"... GHETTO-PENGE TIL KULTUR

Socialministeriets og regeringens 100 mio. kr. store pulje til byfornyelse og bekæmpelse af ghettodannelser blev i 2004 bl.a. benyttet til at udvikle skoler og institutioner inden for kultur og fritidsaktiviteter. I Høje-Taastrup kommune blev seks mio. kr. anvendt til en målrettet en indsats mod områdets børn og unge. På Vollsmose Bibliotek i Odense blev der afsat midler til et læringscenter med værksteder, der skal fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet. Projektet skulle også inddrage kvinder fra etniske minoriteter. Venstre ønsker at øremærke dele af tips-, såvel som ghettopuljen til særlige kultur som integrations projekter..."

Når der er behov for politisk opmærksomhed, skyldes det, at samlingspunktet er kulturligheder, men derfor er kulturforskellene der stadig. Nørrebro Taekwondo er et eksempel til efterlevelse for integrationsarbejdet i lokalsamfundet. Men for mange mindre foreninger kan det virke uoverkommeligt at håndtere anderledes talende og tænkende personer. Der er også stor forskel på indvandrermand og indvandrerkvinders muligheder for foreningsaktivitet især i idrætsforeninger. Traditionelle familiemønstre gør det sværere for kvinder at finde

"... ALLES ANSVAR!

"Det at mødes, at integrere, er vores allesammens ansvar. Det er ikke noget, man kan lovgive sig til"

- *Henrik Hartmann, teaterdirektør, Betty Nansens Teater...*

"... PARTIER MED PLADS

Et initiativ i det frivillige forenings Danmark, der har haft succes er DUF (Dansk Ungdoms Fællesråds) projektet "*Partier med plads*", hvor mange af de politiske ungdoms-organisationer gik sammen om at sikre flere medlemmer med en anden etnisk baggrund. DUF har også udgivet deres pjecer på en lang række sprog, så forældrene også kan følge med i hvad det danske foreningsliv kan byde på..."

de tiden samt at dyrke idræt i nærheden af ubekendte mænd.

Der er for meget spredt fægtning over indsatsen. Kulturministeriet skal igangsætte og koordinere uddannelsesindsatsen overfor foreningsledere i idrætten og integrationsmedarbejdere i kommunerne. Kulturministeriet skal også understøtte Integrationsministeriets projekter i foreningslivet.

I Venstre ønsker vi desuden, at der i samspil med kultur

og idrætsforeningerne udarbejdes en klar strategi for, hvordan de enkelte foreninger kan fungere som en motor for integrationen. Det er vigtigt, at sådanne initiativer ikke pådattes fra oven som højtflyvende ideer, men

BRØNDBY IF: "FRA BÆNKEN TIL BANEN"

Med støtte fra Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration indleder Brøndby IF projektet 'Fra bænken til banen' der skal bidrage til at øge beskæftigelsen blandt nydanskere.

Projekt "Fra bænken til banen" skal derfor skabe netværk mellem Brøndby IF's mange nydanske medlemmer og Brøndby IF's hen ved 300 sponsorer der repræsenterer 30.000 potentielle arbejdspladser – alle virksomheder der er vidtfavnende hvad angår kravene til de unges uddannelse og jobberfaring.

Kilde: Brondby.com

bliver noget, som udspringer lokalt og netop afspejler de særlige muligheder og kompetencer, der ligger i hver forening, det være sig amatørteater, Big Bands, skole-skakklubber, strikkeklubber, idrætsforeninger eller andet.

I Venstre ønsker vi, at nogle af midlerne til integrationsindsatsen i Danmark målrettes de kultur, idræts og frivillige foreninger, der spiller en aktiv rolle og påtager sig et ansvar.

Ønsker du at vide mere om Venstres kulturpolitik, så kontakt kulturpolitisk ordfører Ellen Trane Nørby, MF (V) på telefon 33374561 eller email: veltn@ft.dk

Du er også velkommen til at kontakte en af Venstres øvrige medlemmer af Folketingets Kulturudvalg:

Kim Andersen (vkian@ft.dk)
Flemming Damgaard Larsen (vfldl@ft.dk)
Leif Mikkelsen (vlemi@ft.dk)
Eyvind Vesselbo (veyve@ft.dk)
Preben Rudiengaard (vprru@ft.dk)
Jens Rohde (vjero@ft.dk)

Ønsker du at vide mere om Venstre og Venstres politik, så kontakt Venstres Landsorganisation på telefon 45 80 22 33, email: venstre@venstre.dk eller på adressen: Søllerødvej 30, 2840 Holte eller www.venstre.dk